

KIRKPINAR YAĞLI GÜREŞ AĞASI VE MODA

UNESCO'nun İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'nde yer alan ve dünyanın en eski güreş organizasyonlarından biri olan Kırkpınar Yağlı Güreşleri, bu yıl gelenekselliğin korunması sorumluluğundan uzak tartışmaların ortasında kaldı.

664. Kırkpınar Yağlı Güreşleri Ağası, ihaleyi kazandıktan sonra yaptığı açıklamalarda, kadın izleyiciler için ayrı tribün düzenlemeyi planladığını duyururken, geçtiğimiz günlerde de ağa kıyafetini "modaya uygun" hale getireceğini belirtti.

Bu açıklamalar, başta Edirneliler olmak üzere kamuoyunun tepkisini çekti. Kadın ve erkek seyircilerin yıllardır yana güreş izlediği Edirne'de bu öneri, çağdaş yaşam değerleriyle çeliştiği gerekçesiyle eleştirildi. Kırkpınar'ın toplumsal yapısına aykırı bu öneri, toplumsal cinsiyet eşitliği açısından da sorgulandı.

Ağanın "modernize edeceğini" açıkladığı bir diğer unsur ise, Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin köklü geleneklerinden biri olan ağa kıyafetidir. Ağa en son İstanbul'da düzenlenen bir toplantıda yaptığı konuşmasında; "Ben Kırkpınar Ağasıyım. Gittiğim her yere şalvarla fesle gideceğimi sanıyorlar. Hayır. Ben gayet giyinmeyi seven, zevkli de olduğumu düşünüyorum. Tartışma başladı. Kıyafetler mi güncelleniyor diye. Evet, kıyafetler de modaya uyacak" diyerek ağa kıyafetinin de modaya uyacağını belirtti.

Oysaki bu kıyafet, yalnızca görsel bir unsur değil; Balkan ve Rumeli coğrafyasının tarihî izlerini taşıyan kültürel bir simgedir. Yani bu toprakları var eden atalarımızın kıyafetidir. Bu bağlamda şalvar, işlemeli ceket, kuşak ve fes gibi öğeler, bu kimliği görünür kılar ve Kırkpınar'ın etnografik derinliğine gönderme yapar. Bu sembollerin törensel bütünlük içindeki yeri yadsınamazken, yeni ağanın bu kıyafeti giyme-

yeceğini ifade etmesi geleneğin sürekliliği açısından düşündürücüdür.

Sermaye kültürel mirasın sahibi midir?

Kırkpınar gibi köklü bir kültürel mirasın gelenekselliğinin korunması, kişisel tercihlere değil; ortak değerlerin ve bilimsel katkının gözetildiği kolektif bir yaklaşıma dayanmalıdır. Ağalık makamı bir "yatırım" ya da "kişisel vitrin" değil, tarihsel sorumlulukla şekillenen bir kültürel temsil görevini içerir. Ağa, yalnızca güreşlerin finansörü değil; halkla ve pehlivanlarla gönül bağı kuran, geleneği yaşatan bir figürdür.

Kırkpınar'ın sembolleri olan kispet, er meydanı, cazgırın salavatlaması ve ağa kıyafeti yalnızca folklorik öğeler değil, aynı zamanda kültürel belleğin taşıyıcılarıdır. Bu unsurların dönüşüme uğraması, etkinliğin özünü zedeleyebileceği gibi, UNESCO nezdindeki statüsünü de riske atabilir.

Bu bağlamda 664.Kırkpınar Yağlı Güreş Ağasının; - kendisinin Trakya Üniversitesi mezunu olmasına rağmen - çalışmalarında, kentin yerel bilgi birikimini ve akademik çevreyi dışladığı da görülmektedir. Edirne'nin tarihine, kültürüne ve sosyolojisine yıllardır emek veren akademisyenler, araştırmacılar ve kültür insanları, sürecin dışında tutulmakta; Kırkpınar gibi kolektif belleğin bir parçası olan bir miras, bireysel inisiyatiflerle şekillendirilmeye çalışılmaktadır. Bu ise halkın gelenekle kurduğu bağı zayıflatmakta, aidiyet duygusunu aşındırmaktadır.

Trakya Üniversitesi başta olmak üzere kentin kültür kurumları, sanat çevreleri ve konuyla ilgili sivil toplum kuruluşları bu tür karar süreçlerinde aktif biçimde yer almalıdır. Kültürel miras ancak katılımcı, kapsayıcı ve yerel bilgiyle beslenen politikalarla yaşatılabilir. Edirne'nin kurumlarını ve hafızasını görmezden gelen her yaklaşım, Kırkpınar'ın ruhunu

zedelemekle kalmaz; bu evrensel mirasın geleceğini de belirsizliğe sürükler.

Ağa gerçekten Kırkpınar'a katkı sağlamak istiyorsa, önceliği geleneksel öğeleri görünür kılmak olmalıdır. Bu bağlamda, Kırkpınar Yağlı Güreş tarihinde ilk altın kemeri üç yıl üst üste kazanarak ebedi sahibi olan Ordulu Mustafa Bük'ün heykelinin, diğer altın kemerin ebedi sahibi olan başpehlivanların yanına yapıp konulması, kültürel hafızayı yaşatma adına anlamlı bir katkı olacaktır. Bu tür yapıcı ve kalıcı girişimler, hem geleneği onurlandırır hem de gelecek kuşaklara ilham verecek simgeler oluşturur.

Elbette kültürel miraslar durağan değil, yaşayan organizmalardır. Zamanla dönüşebilirler. Ancak bu dönüşüm, o kültürün özünü zarar vermeden ve toplumsal uzlaşıyla gerçekleşmelidir. Kırkpınar'da yapılacak her yenilik, organizasyonel düzeyde olmalı; örneğin pehlivan ve seyirci alanlarının konforu artırılabilir, dijital arşivleme geliştirilebilir, gençlerin ilgisini çekmek için eğitim programları, atölyeler düzenlenebilir. Bugüne kadar gerçekleştirilemeyen "Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali Müzesi" kurulabilir.

Ancak sembollerin değiştirilmesi, mirasın ruhunu yıpratır. Ağa kıyafetinin "modaya uydurulması" gibi bireysel beğenilere dayanan öneriler, geçmişle bağları koparma ve kültürel sürekliliği zedeleme riski taşır.

Bu tartışmalar ışığında, Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali'ni koruyacak bağlayıcı ilke ve kuralların oluşturulması artık bir zorunluluktur. Festivalin geleneksel kimliğini korumaya yönelik bir yönetmelik ya da özel yasa hazırlanmalı; sembollerin, törenlerin, rollerin tanımı net biçimde yapılmalıdır.

Edirne Belediyesi, Türkiye Geleneksel Güreşler Federasyonu, Yağlı Güreş Düzenleyen Kentler Birliği ve UNESCO Türkiye Millî Komisyonu gibi kurumların ortaklaşa çalışacağı bir üst kurul oluşturulması değerlendirilebilir.

Sivil toplum kuruluşları, akademik çevreler ve yerel halk da bu süreçte söz ve sorumluluk sahibi olmalı; kültürel mirasın korunması kolektif bir çabayla güvence altına alınmalıdır. Çünkü Kırkpınar yalnızca Edirne'nin değil, tüm insanlığın mirasıdır.

Bu mirasa sahip çıkmak ise geçmişe saygı ve geleceğe sorumlulukla mümkündür. Tüm bu tartışmalar olurken Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali düzenleme komitesinin sessizliği de düşündürücü değil midir?

KENAN POTURLU vefat etti.

Yeniimaret sakinlerinden Nedim ve Fatma Poturlu'nun oğlu, merhum Ender Poturlu ve İpek, Remziye, Pınar'ın abileri 53 yaşındaki Kenan Poturlu vefat etti.

Cenazesi Pazar günü Bademlik Camii'nde öğle vakti kılınan cenaze namazının ardından Yeniimaret Mezarlığı'na defnedildi.

BENNUR KALKANDERE vefat etti.

Merhum Yüksel ve Ayten Kalkandere'nin kızı, Öznur Arnavutoğlu ve Aysel Kartoğlu'nun kardeşleri, 58 yaşındaki Bennur Kalkandere vefat etti.

Cenazesi Pazar günü Yavuz Sultan Selim Camii'nde öğle vakti kılınan cenaze namazının ardından Karaağaç Mezarlığı'na defnedildi.

HÜSNIYE BENNUR ÇÖMLEKÇİLER vefat etti.

Ercan Çömlekçiler'in eşi, Bener Çömlekçiler'in annesi, Hüsnüye Bennur Çömlekçiler vefat etti.

Cenazesi Pazar günü Hacılarazanı Camii'nde öğle vakti kılınan cenaze namazının ardından Yeni Şehir Mezarlığı'na defnedildi.

ULVIYE ÖZÇELİK vefat etti.

Merhum Mustafa ve Ayşe Rende'nin kızı, Fadıl Özçelik'in eşi, Özder Özçelik'in annesi, 75 yaşındaki Ulviye Özçelik vefat etti.

Cenazesi Pazar günü Eski Camii'nde öğle vakti kılınan cenaze namazının ardından Yeni Şehir Mezarlığı'na defnedildi.

